בס"ד כסלו תשפ"ז

פרשת "**ויצא**"

"ויחלם והנה סולם מצב ארצה" (כ"ח י"ב). "סולם" בגי' "עניו", ע"י מדת הענוה מסוגל אדם לטפס ולעלות למדרגות הנעלות והנשגבות ביותר. (נפש יהונתן)

*

"והיה זרעך כעפר הארץ" (כ"ח י"ד). רמז - מה העפר הכל דורכים עליו ברגליהם ורומסים אותו, ולבסוף נקברים תחתיו, והעפר מכסה על כולם, אף זרעך כך - תחילה רומסים אותם ודורכים עליהם ברגל גאוה ובוז, ולבסוף "ואתה על במותימו תדרך" (דברים ל"ג כ"ט). (צרור המור)

*

"והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך" (כ"ח ט"ו). דוד המלך ע"ה אמר (תהלים ט"ז ח'): "שויתי ד' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט", היינו אם יש לי אמונה בהשי"ת ושמתי מוראו תמיד לנגד עיני, אזי אזכה שהשי"ת יעמוד תמיד לימיני וישמור עלי לבלתי אתמוטט. וזה פי' הפסוק: "והנה אנכי עמך" אם יהיה הדיבור הראשון של עשרת הדברות "אנכי ד' אלקיך" עמך, שיהיה לך אמונה בד' בבחי' שויתי ד' לנגדי תמיד, אזי תזכה "ושמרתיך בכל אשר תלך". (דברי שמואל - נקלשבורג)

*

"וייקץ יעקב משנתו ויאמר" (כ"ח ט"ז). בא וראה מה בין יעקב (יהודי) לפרעה (גוי), יעקב כשמקיץ משנתו הרי הוא מיד מזדרז אל התורה והעבודה ואומר "אכן יש ד' במקום הזה", ואילו פרעה כשמקיץ משנתו מיד "וישן וחלום שנית" הרי הוא חוזר ושוכב לישון. (רבי מאיר מפרימשלאן)

*

"וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי"(כ"ח כ'). מדוע נאמר "לאמר"? אלא הפי' יעקב נדר "לאמר" בכל דבר "אם יהיה אלקים עמדי" אקוה לעשות דבר פלוני. (תורת חיים)

*

"ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש" (כ"ח כ'). והרי בודאי הלחם הוא לאכול והבגד הוא ללבוש, ולמה האריך יעקב אבינו בקשתו? אלא לפעמים יש לאדם פרנסה ולא יחסר כל בה, אלא הוא חולה ואינו צריך לכל זה. לכן התפלל יעקב אבינו: "ונתן לי לחם לאכול" שאהיה בריא ואצטרך לאכול, וכן "בגד" שאצטרך "ללבוש", וכן יעזור ד' לכל זרע יעקב. (אמרי ברוך)

*

"ויען יעקב ויאמר...עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה" (ל"א ל"ב). יעקב אבינו אמר ללבן: אם הוא אלהים שאפשר למצאו ולמששו, "לא יחיה" סימן הוא שאלהים כזה לא חי וקיים כלל. (מקור ברוך)

* * *

"והנה סולם מוצב ארצה". כשהיה ה"צמח צדק" ילד קטן שיחק עם חבריו לעלות על סולם גדול שעמד שם, חבריו עלו שנים ושלשה מדרגות ומיד נפלו, משא"כ הוא עלה בלי קשיים עד למדרגה הגבוהה. סבו בעל ה"תניא" שראה כל זה שאלו אח"כ: כיצד לא פחדת ועלית כ"כ גבוה, ולא כמו שאר חבריך שמיד נפלו? ענה הנכד: החילוק ביני לבין חברי הוא - חברי כאשר עלו הביטו רק למטה, וכאשר ראו שהם כבר קצת גבוהים מהאדמה מיד נבהלו ונפלו. משא"כ אני ככל שעליתי הבטתי רק למעלה ובכל מדרגה ראיתי מה נמוך עומד אני ולכמה צריך אני עוד להגיע... (ד.א.ל.)

"ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש" – **התפלה**

ידועה השאלה: מדוע היה צריך יעקב אבינו לפרש "לחם לאכול ובגד ללבוש"? והרי בודאי אין הלחם עשוי ללבישה ואין הבגד עשוי לאכילה?

אלא ידוע כי הקשר היחידי שיש ליהודי עם הקב"ה בכל מקום ובכל מצב זאת 'התפלה', בזה הוא מבטא את עיקר אמונתו ובטחונו בבוראו, הן כאשר הוא נמצא בשמחה ובגדולה הרי הוא מודה ומשבח להקב"ה על טובותיו ונפלאותיו שעשה ועושה עמו, נתן לו חכמה בריאות עושר וכבוד וכו', והן כאשר הוא נמצא בצער ודוחק ח"ו הרי הוא מתפלל ומבקש מהשי"ת שיעשה לגודל רחמיו וחסדיו יושיע אותו וימלא משאלות לבו לטובה במהרה, כדי שיוכל לעבדו מתוך שמחה והרחבת הדעת.

כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'**מקור ברוך**' זיע"א

אכן שבחו חז"ל את גודל מעלת התפלה כמובא (ברכות ל"ב): 'גדולה תפלה יותר ממעשים טובים...וכל המאריך התפלתו אין תפלתו חוזרת ריקם..., וכל המתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל שנאמר (תהלים כ"ז י"א) "קוה אל ד' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ד' ". כן אמרו חז"ל (דב"ר פ"ב): 'הוי מתפלל וחוזר ומתפלל ויש שעה שיתנו לך'.

כאשר רואה אדם שאין לו שום סבה להצלתו, מחסרון כסף או שאר דברים, אל יתייאש מהרחמים, כמו שמצינו אצל יעקב אבינו כאשר יצא מבאר שבע רדף אחריו אליפז במצות אביו להרגו, ולקח את כל רכושו. אזי התפלל יעקב ואמר (תהלים קכ"א א'): "אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי - עזרי מעם ד' עושה שמים וארץ", אליעזר כאשר בא לרבקה, בא עם גמלים טעונים ואני בידים ריקות, אבל אני בטוח בהשי"ת עזרי מעם ד' עושה שמים וארץ. (בר"ר - רש"י).

ומפרשים את המדרש כך: יעקב אמר 'מאין יבוא עזרי' הרי אין כלום בידי, ומיד התחזק ואמר אפילו מכלום גם תבוא הישועה, כי ד' רב להושיע מ'אין' גמור ל'יש' מוחלט, וראיה כי "עזרי מעם ד' " גם באופן כזה, מכיון שרואים אנו "עושה שמים וארץ" הקב"ה ברא את השמים והארץ מ'אין' גמור כמו שנאמר "והארץ היתה תוהו ובוהו" ועתה אור גדול במושבותינו. (רבי יצחק מסקוירא)

כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'**חכמת אליעזר**' זיע"א

כאשר התפלה באה מעומק הלב עם דמעות הרי זאת מעלה גדולה מאד כמו שדרשו חז"ל על הפסוק (כ"ט י"ז): "ועיני לאה רכות" (ב"ב דף קכ"ג) 'שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו ובכתה, שהיו אומרים שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן הגדולה לגדול והקטנה לקטן'. וע"ז אמרו חז"ל (בר"ר פ"ע) 'אמר רב הונא גדולה תפלה שבטלה את הגזירה'. וכן אמר רשב"י (זוהר ח"א רכ"ג) 'אדם כאשר מבקש בקשה מהקב"ה ובשעת בקשתו מוזיל דמעות, הרי אפילו שנגזר עליו עונש ח"ו, מיד נקרע גזר דינו, זאת למדים מאמנו לאה כי עליה נגזר עשו לבעל, אבל ברוב תפלתה בדמעותיה לפני הקב"ה נהייתה אשתו של יעקב אבינו.ע"כ.

עוד צריכים אנו לדעת – כאשר מתפלל אדם להקב"ה צריך הוא להוציא בפיו בפירוש כל בקשותיו, כמו שמצינו אצל יעקב שהתפלל להקב"ה שיצילו מעשו אמר (ל"ב י"ב): "הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני אם על בנים", ומובא (זוהר ח"א קס"ט) "הצילני נא מיד אחי" ואם תאמר שכבר הצלת אותי מיד לבן, הרי כעת בקשתי "מיד אחי", ואם תאמר שקרוב גם נקרא אח (לבן – הכי אחי אתה) וכבר הצלת אותי, הרי כעת בקשתי "מיד עשו", ואם תאמר למה אני צריך להצלה, הרי אני מפרש "כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני אם על בנים". וכל זה אמר להשי"ת להסביר לפרט ולפרש דבריו. ע"כ.

ולפ"ז מובן מדוע אמר יעקב "לחם לאכול ובגד ללבוש" כי בתפלה צריך אדם לפרט ולפרש דבריו פירוש ברור. (מעם לועז) (ליקוטי 'באר יחיאל')

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א